

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Іноземна мова для академічних цілей (аудіювання та аналіз наукового тексту)
ОНП «ЕКОНОМІКА»**

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення			Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр	Кількість кредитів	
ОК-4	Іноземна мова для академічних цілей (аудіювання та аналіз наукового тексту)	Обов'язкова навчальна дисципліна мовної та комунікаційної підготовки	Третій (освітньо-науковий)	1	2	3	Екзамен

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: практичні заняття.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування й розвиток іншомовної академічної компетентності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня, необхідної для ефективного сприймання, розуміння та критичного осмислення автентичного наукового дискурсу (усного й писемного) у сфері економіки. Дисципліна спрямована на оволодіння стратегіями академічного аудіювання та ведення наукових нотаток, опанування інструментів аналізу структури, аргументації й термінології наукових текстів і виступів, а також на розвиток уміння академічно коректно відтворювати зміст прослуханого/прочитаного у форматі стислого викладу й аналітичного коментаря з дотриманням норм академічної доброчесності та етики наукової комунікації.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03	Здатність працювати в міжнародному контексті.
------	---

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК02	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами
------	--

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 06	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
--------	--

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на практичних заняттях, оцінювання результатів самостійної роботи, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів

навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі екзамену, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Академічна англійська для PhD в економіці: стиль, норми, дискурс. Поняття EAP (English for Academic Purposes) у підготовці здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня та його відмінність від загальної англійської. Академічна комунікація як складник дослідницької діяльності: роль іншомовного наукового дискурсу у читанні, слуханні, інтерпретації та обговоренні результатів економічних досліджень. Норми академічного стилю: точність, об'єктивність, доказовість, термінологічна однозначність, логіко-сміслова зв'язність, відповідність жанровим очікуванням. Мовні засоби наукової коректності: нейтральний реєстр, уникнення категоричності, баланс опису й інтерпретації. Комунікативна етика наукового середовища: академічна ввічливість, коректна критика, відмежування позиції автора від позиції рецензента/коментатора, відповідність дискурсивним практикам міжнародної економічної науки.

Тема 2. Науковий текст і наукове повідомлення: структура, «сигнали» (signposting), риторика. Структурна модель наукового повідомлення у писемному й усному форматі: дослідницька проблема, мета, гіпотези, метод, дані, результати, обговорення, обмеження, висновки та імплікації для теорії/політики/практики. Поняття композиційної організації наукового тексту та логіка переходів між частинами. Дискурсивні маркери й «сигнали» структури (signposting): формули введення теми, окреслення плану, переходу, уточнення, контраргументації, підсумку. Риторичні ходи економічного дослідження: окреслення research gap, позиціонування contribution, обґрунтування актуальності, демонстрація новизни та релевантності. Співвідношення інформаційного та аргументативного компонентів у науковому викладі; відмінність між описом, поясненням і оцінкою як основа для подальшого аналізу.

Тема 3. Стратегії читання та аналізу наукового тексту: від розуміння до критики. Види читання за метою та завданням дослідника (skimming, scanning, close reading) і їх застосування до економічних статей, оглядів, звітів, working papers і policy papers. Визначення тезової структури тексту: тематичні речення, ключові поняття, логіка розвитку аргументу. Ідентифікація дослідницького питання та постановки проблеми; розпізнавання теоретичного каркасу та емпіричного ядра дослідження. Технології роботи з текстом: виділення ключових фрагментів, побудова смислової карти, зіставлення визначень і операціоналізацій, виокремлення припущень та меж застосовності висновків. Критичне читання як інструмент наукової автономії: оцінювання логіки, повноти аргументації та узгодженості висновків із даними.

Тема 4. Аргументація в економічних дослідженнях: claims–evidence–reasoning, причинність/кореляція. Аргументативна архітектура наукового тексту: співвідношення твердження, доказу та пояснювальної логіки, типи доказовості в економічній науці, роль теоретичних припущень і емпіричної перевірки. Мовні маркери обґрунтування, зіставлення, спростування, підсилення та обмеження. Розмежування кореляції й причинності у формулюваннях і висновках; способи мовного позначення причинно-наслідкових зв'язків та рівня їхньої обґрунтованості. Інтерпретація даних у тексті: як автор «перекладає» статистику у висновки, які дискурсивні засоби використовуються для підкріплення інтерпретації (robustness, limitations, sensitivity, assumptions). Виявлення логічних прогалин і надмірних узагальнень як частина академічного аналізу.

Тема 5. Академічна доброчесність, цитування та академічна відповідальність у роботі з джерелами. Академічна доброчесність як інституційна та індивідуальна норма дослідника третього рівня: коректність використання чужих ідей, відповідальність за точність відтворення позиції автора, неприпустимість маніпулятивного цитування. Джерело як об'єкт аналізу: перевірюваність, репрезентативність, релевантність та добір літератури для обґрунтування дослідницької позиції. Розмежування перефразування, узагальнення та прямого цитування; академічно коректне відтворення змісту в summary та critical commentary з чітким маркуванням авторства думок. Академічна відповідальність у цифровому середовищі: культура роботи з електронними ресурсами, інструментами перевірки на запозичення та бібліографічними менеджерами; правові та етичні межі використання матеріалів.

Тема 6. Академічна лексика й термінологія економіки: колокації, дефініції, «термін у контексті». Термінологічний апарат економічної науки в англійському дискурсі: джерела термінів, дефініції, варіантність уживання, розрізнення загальномовного й дисциплінарного

значення. Колокаційна природа академічної лексики: типові словосполучення для опису дослідження, методів, результатів, висновків і обмежень. «Термін у контексті» як принцип засвоєння: робота з дефініцією, прикладом уживання, синонімічними замінами, прагматичними відтінками. Лексичні ризики EFL-дослідника: хибні друзі перекладача, надмірна метафоризація, некоректна категоризація понять. Формування персонального академічного глосарію як інструменту стабільної наукової комунікації.

Тема 7. Граматика академічного дискурсу: номіналізація, пасив, модальність, *hedging*. Граматична організація наукового стилю як механізм точності й нейтральності викладу. Номіналізація та «компресія» змісту в академічному тексті, щільність викладу та її вплив на розуміння під час читання й аудіювання. Пасивні й безособові конструкції як засоби об'єктивності та фокусування на процесі/результаті; засоби тематичного просування інформації в абзаці. Модальність і категорійність тверджень: ступінь упевненості, припущення, обережність, ймовірність як норма наукової відповідальності. *Hedging* як дискурсивний інструмент економічного письма й мовлення: формули обмеження висновків, маркування неповноти даних і умовності інтерпретацій.

Тема 8. Жанри економічних наукових текстів: *article*, *working paper*, *literature review*, *policy paper*. Жанрова система сучасної економічної науки та її вплив на стратегії читання й аналізу. Наукова стаття як жанр: композиційні очікування, логіка подання проблеми, методології та результатів, роль обговорення й обмежень. *Working paper* як форма попередньої наукової комунікації: специфіка аргументації, рівень завершеності, читання «на внесок» і «на метод». Огляд літератури як інтелектуальна карта поля: принципи тематичної організації, типи синтезу, ознаки якісного академічного узагальнення. *Policy paper* та аналітичний звіт: орієнтація на рішення, практична імплікація, дискурсивні маркери рекомендацій. Визначення жанру як ключ до коректного тлумачення тексту.

Тема 9. Анотація/*abstract* і стислий виклад (*summary*): компресія змісту без спотворення. Анотація та *summary* як інструменти наукової комунікації й перевірки розуміння. Структурні моделі *abstract* у міжнародних економічних журналах: постановка проблеми, мета, метод, дані, результати, внесок, обмеження, імплікації. Компресія інформації: вилучення другорядного, узагальнення, перефразування, синтез фрагментів без втрати логічних зв'язків. Мовні засоби стислого викладу: нейтральний реєстр, відмежування фактів від інтерпретацій, коректне позначення ступеня впевненості автора. Академічна точність у переказі: уникнення підміни змісту, некоректних узагальнень і приписування автору не висловлених тверджень.

Тема 10. Критичний коментар і дискусія: коректна незгода, оцінка внеску та обмежень. Критичний коментар як академічна компетентність здобувача третього рівня: критерії оцінювання наукового тексту (релевантність проблеми, прозорість методології, обґрунтованість висновків, новизна/внесок, межі застосовності). Етичні норми наукової критики: коректність, доказовість, відсутність персоналізації, баланс сильних і слабких сторін. Мовні формули академічної дискусії: постановка уточнювальних запитань, аргументована незгода, пропозиція альтернативного пояснення, уточнення термінів і дефініцій. Інтерпретація обмежень як ознака наукової зрілості: як автори маркують *limitation*, як читач/слухач оцінює їхню вагу та наслідки для висновків.

Тема 11. Академічне аудіювання: типи слухання, розуміння структури усного виступу. Аудіювання як професійна навичка дослідника: сприймання лекцій, доповідей, семінарів і презентацій економічної тематики в умовах реального академічного темпу. Глобальне, вибіркове та детальне слухання; прогнозування змісту за структурними сигналами, заголовками, ключовими поняттями. Розпізнавання композиційних блоків усного наукового повідомлення та їх дискурсивних маркерів. Відокремлення ядра аргументації від прикладів, ілюстрацій, відступів і повторів; фіксація дефініцій, дослідницького питання, методології, результатів, обмежень і висновків під час слухання.

Тема 12. Нотатківництво під час аудіювання: фіксація тез, даних, дефініцій, переходів. Стратегії академічного нотатківництва як механізм перетворення усного повідомлення в керований навчально-науковий продукт. Структуровані моделі запису: відтворення плану виступу, фіксація ключових тез і аргументів, виділення доказів та логічних переходів, маркування питань до доповідача. Специфіка нотаток для економічних матеріалів: фіксація числових даних, змінних, порівнянь, причинно-наслідкових формулювань, висновків і

застережень автора. Перетворення нотаток на summary і короткий аналітичний коментар; перевірка повноти та точності відтворення змісту.

Тема 13. Труднощі аудіювання та персональна стратегія розвитку: ресурси, автономне навчання. Типові бар'єри аудіювання англійською мовою як іноземною в академічному середовищі: темп, акценти, термінологічна щільність, імпліцитні переходи, «мова даних» і візуальних посилань. Діагностика власних труднощів і формування індивідуальної траєкторії розвитку навичок аудіювання та аналітичного розуміння. Підбір і критичний добір ресурсів для PhD-рівня в економіці: лекції, research seminars, conference talks, подкасти, відеопрезентації статей; принципи роботи з ресурсом (ціль слухання, план нотаток, контроль розуміння). Самоконтроль і критерії прогресу: точність структурованих нотаток, адекватність summary, здатність формулювати змістовні запитання та аналітичні зауваження за підсумками прослуханого.

Методи навчання на практичних заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); пошуковий метод.

Методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо;

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь тощо).

Засоби діагностики результатів навчання:

Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

Підсумковий контроль передбачає проведення екзамену.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60														Підсумковий контроль	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	Самостійна робота			
3 бали	3 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Bozkurt A. GenAI et al.: Cocreation, authorship, ownership, academic ethics and integrity in a time of generative AI // Open Praxis. 2024. Vol. 16, no. 1. P. 1–10. <https://openpraxis.org/articles/654/files/65bcd00a4e478.pdf>

2. Bonetto E., Ennis M. J., Unterkofler D. (eds.). *Teaching Languages for Specific and Academic Purposes in Higher Education: English, Deutsch, Italiano : proceedings*. Bozen-Bolzano : Bozen-Bolzano University Press, 2020.
https://www.pedocs.de/volltexte/2022/25369/pdf/Bonetto_Ennis_Unterkofler_2020_Teaching_Languages.pdf
3. Ennis M. J., Prior J. (eds.). *Approaches to English for Specific and Academic Purposes: Perspectives on Teaching and Assessing in Tertiary and Adult Education*. Bozen-Bolzano : Bozen-Bolzano University Press, 2020.
https://www.pedocs.de/volltexte/2022/25368/pdf/Ennis_Prior_2020_Approaches_to_English.pdf
4. Siegel J. *Evaluating EAP notetaking textbooks: Eight key questions* // *Journal of English for Academic Purposes*. 2021. Vol. 50. Art. 100952. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1523998/FULLTEXT01.pdf>
5. Siegel J. *Written notes and listening comprehension: A correlation study* // *Journal of Academic Writing*. 2023. Vol. 13, no. 1. P. 35–49. DOI: 10.18552/joaw.v13i1.838.
<https://publications.coventry.ac.uk/index.php/joaw/article/download/838/983/6134>

Інформація про викладача: *Радзівська Світлана Олександрівна*, кандидат філологічних наук, доцент, доктор економічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми:

Єрохін Сергій Аркадійович,
доктор економічних наук, професор

